

Dou e ji jinukun e ma do segbeji o le de do axi ji do gbe ome do 2013 e. Clive JAMES, e nyi nukundeji ISAAA ze d'ayi tae we wlan bo ka do na susu fifakanxoto Norman Borlaug ,e nyi gan kpabliba nu ISAAA e , do xwe kanneko gwa ,jigbezan ton ton tame do 25 xwejisun 2014 ton gbe.

Nu do kenji taji wo do jinukun ma do segbeji ji do 2013

Nudokenji1 : xwe 2013 we nyi xwe afoton-nukun-aton gwa sin hwenu e je jinukun ma do segbeji sa ji e be ka do nuji desu .Jinukun mahun je axi ji nukwa nukon ton do xwe 1996 me.Do xwe dokpo me le ,be sin xwe 1996 me wa xwe 2013 me o ,jinukun ma do segbeji sin gle na vlon ada d'aji, be ma do xwe wewe we e ze dote bo jeji wokogo ton .Bo e de wle do glesi wabuwabu e na ba gbe o gbe o sin nukonyiye le e ,yeme e do tohun nukun le me e ,al oye me e do toe kpo do gudo le me e ,bi do jide do jinukun ne le wu . Kpandewu taji de vo we nyi do sin gle xwe 1996 die ne kaka wa je din o ,jinukun ne le sin gle hun taa liva dokpo adade ,be hungan vlo ayikungban lile enyi Chine to o alo USA to o ton e.

Nudokenji2 : Ayikungban e ji na le jinukun ma do segbeji gle de e jeji hun azon kanweko ,bo gosin taa livi dokpo adade jeji do xwe 1996 me kaka din bo ko hun taa livi kene ; afoton do xwe 2013 me. Bezon be nyi hwenu e mi de din sin nudobiba dxo do gle linu ,bo dagbe de me e sukpo de su . Do xwe 2013 me o ,gle ton jeji yi taa livi aton ma , taa aton do kanweko ji do xwe dokpo me.Taji we ka le nyi do ,xwe e ja do nukon me don le me o, le na le je le ji do xwedokpo me bo nukonyiye na le tiin .Nu we e we nyi do me gege ko so jinukun ne o do do nuqudu yeton na be fon bo do gbigba kpe we.

Nudokenji3 : To gege ko do jinukun ma do segbeji alo jinukun e hunzu ajo na e do we .E ze to ko-aton nukun we e do do xwe 2013 me e o, afoton nukun-ene kpo do yede ba so we bo tanton nyi to hunnukun. Jinukun e e huzu aja na le e ko yi taa livi kande tenwe jeji, ko aton nukun we do kanweko ji.

Nudokenji 4 : To e kpo do yedee baso we le e ze xwe we dote deba do dewu ,bo xwe 2013 me o ,ye le jinukun ma do segbeji le gle hun to daxodaxo le .Do 2013 o , taa livi kanwe wo ene ye le ,e blo kande wo ene e do kanwe ko ji hwe nu to daxo daxo le do taa livi kanwe nukun dokpo le we e ,kande ayizin kpo un do kanwe ko ji.Nuwadokpo do

axosu kpo azoxwe gbeto kpaa ton kpo tiin d'aline o nu do to gege me ,di Blezin toa (Bresil, Bengladeci (Bengladesh) kpo endonezii (Indonésie) kpo.

Nuɔokenji 5 : Glesi gege je jinukun ma do sagbeji do ji. Do xwe 2013 me ,ye yi livi afoton nujun aton ,e so yi jle do xwe 2012 wu o ,ye je ji yi livi vlo jeji. Ylanhu o we nyi do kanwe wo yeton do kanwe ko ji ,hun ye hu livi afoton nukun dokpo adade bo yi glesi kpevi to e kpo do yedee baso we le e ton.Glesi dedee gbewan nu ya le e lo vakan bo gblo ada nu gle yeton le (lo cob o ka mado zungbo mi ton le o e do na cyon alu yeji ,lob o so gle yeton le taa liva dokpo adade. Do xwe 2013 me o ,glesi kpevi kpevi livi tenwe adade do Cinu to me, livi tenwe jeji do endou(Inde) ,jlo lob o do avakan ma do segbeji (coton Bt) taa livi afoton ,do le e demee e wu .Do xwe 2013me o glesi kpevi kpevi Filipinu to me (Phillipine) ,adokpo ko mo we du agbade ma do segbeji (mais GM) sin le.

Nuɔokenji6 : To e do nukon do aton nukonto le me do jinukun ma do segbeji dudo linu,bo ka do nukon do agbade e mo no tuun aku a ,kpo soja e hun gan nuvinuvi bi e kpo dudo linue.To ne o we nyi (USA) Amerika toa ,bo kpo do nukon tantonlogbon kpodo gle taa livi kande gban jeji kpo ,be ze jinikun ne le kanwe ko o ,e no do kanwe wo d'ayi ton ji. Nu taji devo we nyi do ,agbade e mo no tuun aku a e taa adokpo we adade we Amerika sin glesi afowo do.Blezin (Bresil) toa we nyi towe goa ,bo xwe aton me deba do dewu o ,e don akwezinkan gbe oton do nukon gbon jinukun ma do segbeji gle lile linu hun to de le bi. Gle ton jeji yi taa livi a ton adade jeji ,wo do do kanwe ko ji hungan lee de gbon do xwe 2012 me e ,be ko nyi taa livi kande jeji din. Blezin to dokpo ne o du baba do soja e syen lin hu nuvinuvi bi e ,dudo linu ,taa livi we jeji ,ayikun e , azonkwi de mo no kpewu a e ,bon yi nudeton ton e ,lo na je axi ji zande din. Agentinu (Argentine) nyi to aton goa kpo gle taa livi ko nukun ene jeji kpo , endou (Inde) nyi ene goa do Kanada (Canada) nukon kpo avakan ma do segbeji gle taa livi wo dokpo kpo ,bo glesi kanwe wo yi gbe na do kanwe ko ji.Kanada (Canada) wa nyi aton goa kpo gle taa livi wo jeji kpo ,e do mo co colza gle o de kankpo ,lo o glesi kanwe afoton nukun dokpo ze alu na do kanwe ko ji. Do xwe 2013 me o ,to aton me le dokpo dokpo le hu taa livi wo mo be de xle do nyona do nu kon.

Nuɔokenji 7 :Lee nude gbon do mewigbeji e . Mewigbeji o ji lo je afo do jinukun ma do segbeji hu o me ji bo mewito afrika sin afogoko ton (Afrique du syd) ko de me sin xwe ko yi wo jeji.Bukina –Faso (Burkina-Faso) kpo Sudan (Soudan) kpo le av,okan ma do segbeji gle gege kande wo yi je afode kanwe ko do kanwe ko ji do 2013 .To tenwe ko tenkpon bo do te kpon ghenina.Ye we nyi Kamerunu ,Ejpti , Gana , Mamawi , Nijeria kpo Wuganda

kpo. Tutome WENA do linle we din bo kaka nu xwe 2017 din o , agbade e mo no tuun aku a e nukonton na hun hon byo mewigbe o ji. Sen alo do ba nu nu ma de we zon bo mewigbe o ji kpo do gudo d'ali ne o nu hun dandan me we de bo to kpevi le do na so sen syen syen e ma ka na du akwe gege a e do jinukun ne le xo kon.

Nudokenji 8 : Lee nude gbun do jinukun ma do segbeji linu do yovo anyun wewe no le gbeji e .To aton do gbe ne o ji le agbade ma do segbeji (mais Bt) gle taa keke afoton nukun dokpo jeji ,e blo afoton nukun aton do kanwe ko ji hun le e ko de gbun do xwe 2012 me e ,be zon bo glesi gban nukun dokpo do kanweko ji yigbe na do 2013.

Nudokenji9 : Le e do jinukun ma do segbeji me le e . Besin xwe 1996 wa je xwe 2012 me o ,jinukun ma do segbeji dudo zon bo ado e mo nu bofu ,nukonyinyi tiin bo kemenu le o e nyan xe do ye ji , jije sukoo bo e lin o ,ena yi dplakwe liva kanwe gban aton nukun dokpo jeji .E zon bo ayi ji nyo do je kpo atinkensin. Tenmeteme e e no fun do jinukun me le e bi dekpo be hen o e na len do nudagan(kilo) livi afowe kanwe afoton nukun we. Do xwe 2012 me o keke o ,jonyanya CO2 e jinukun ne le zon bo e dekpo e yi nudagan (kilo) liva ko aton nukun dokpo adade jeji ,bo e zen ana so yi jle do ,azuzo e moto livi wo dokpo jeji no tun do jhonwe ,do xwe dokpo me ,do alimiton le ji e , bo e zon bo keme nu le do ganji. E zon bo e jo gle taa livi kanton aton do yi nuvo (male male) ,bo de yakpo nu glesi kpevi kpevi livi afoton nukun dokpo jeji kpo hennu yeton le kpo ,gbeto na yi livi kande ko aton e ya o ko gbodo bi d'ayi do gbe o me e. Jinukun ma do segbeji le nyi nu taji daxo lo o e ka ko nyi dandan azo e je we gbe o de sin amasin a . E do na so walb dagbe do wa azo ton di jinukun xoxo de le do hun ,do nuyoyo e nyon de me e we nyi do e no syen lin.

Nudokenji 10 : Nu do nukun . E hen o e na do nu gege nukun nu e kpon le e don wa xwe dokpo me le e ,bo ko kpon lee me gege do gbe yi na we gbun e (e hwe byo me kanwe wo do kanwe ko ji) ,jinukun ma do segbeji le na xo ayi bi d'ayi le ji do tohun nukuu le kpo to e kpo do yedee b'aso we le e kpo me . Do xwe 2013 me o Bengladeci , endonezii kpo Panama kpo na jinukun ne le sin gbè bo xwe 2014 me din o ye je axi ji.

ISAAA o dabe wa gbe akwe ma myan nukun na de we nyi bo tutome axosu ton kpo gbeto kpann ton kpo dele no wa alogo nii. Jinukun ma do segbeji sin gle sin adagblogblo e e kpon bo da d'ewe bo wlan do ISAAA wema le bi me e o azo dokpo gee we e len ye bi kpon ,ma kpon do jinukun wume wume le bi wu dandan ,do vovo .E le gba jeme nu nu hu mo

qo wema « Brief 46 ISAAA » tɔn e e Clive JAMES wlan be ylo qɔ « Global statuts of commercialized Biotech/ GM Crops : 2013 » e mɛ.

Bo na qo mɔ je mɛ hu mɔ yi [http:// www. Isaaa.org](http://www.Isaaa.org) ji alo ylo ISAAA sin xwe e qo Asia gbeji e qo +254 20 4223618 alo wlan wema sɛdo africenter@isaaa.org.